

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK III., ČÍSLO 20

14. prosinec 2006

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z traktátu „Proti bludným naukám“ od svatého biskupa Ireneje

Proroci tedy předpovídali, že lidé uvidí Boha; jak to říká i sám Pán: *Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.*

Pro jeho vznešenost a nevslovitelnou slávu *nikdo nemůže Boha spatřit a zůstat na živu*; Otec totiž přesahuje naše vnímání. Avšak pro svou lásku a dobrotu, a protože může všechno, poskytl těm, kteří jej milují, i to, že mohou vidět

Boha; jak to také předpovídali proroci, *že co je nemožné u lidí, je možné u Boha.*

Člověk zajisté ze své moci Boha nespátří. Ten se však podle své vůle dá spatřit lidem, kterým chce, kdy chce a jakým způsobem chce; Bůh je přece všemohoucí. Dal se kdysi vidět prostřednictvím Ducha v prorockých zjeveních, dal se vidět prostřednictvím Syna

svým adoptivním dětem a ovšem v nebeském království se dá vidět sám jako Otec. To bude tehdy, až Duch učiní člověka Božím Synem, až jej Syn přivede k Otcí a Otec obdaří neporušitelností pro věčný život, který každému pramení z toho, že vidí Boha.

Tak jako ti, kdo vidí světlo, jsou ve světle a přijímají jeho záři, i ti, kdo vidí Boha, jsou v Bohu a přijímají jeho záři. Boží záře však oživuje: kdo tedy vidí Boha, přijímají život.

In Natali Domini...

Panna Boha zrodila

Není to dobrý pocit, musí-li člověk vyřazovat vánoční materiály a nahrazovat je dokumenty o kampani, která se v posledních týdnech rozpoutala proti Církvi. Alespoň v adventu a o Vánocích bychom měli mít klid, soustředit se na příchod Páně a radovat se z něho. Když ale vidíme, jak se zvedá další vlna proticírkevní propagandy, mnohým z nás je smutno, některým úzko.

Na druhou stranu jsme ale o to blíže těm křesťanům, kteří na klidné a pohodlné slavení Vánoc nemohou pomýšlet: křesťanům v Iráku a na jihu Súdánu, jejichž životy jsou denně ohroženy, křesťanům v severní Koreji a na Kubě, trpícím hladem a útlakem, křesťanům ve vězeních, v převýchovných táborech, křesťanům ve válečných konfliktech, v uprchlických táborech, těm, kteří ztratili střechu nad hlavou, kteří ztratili své blízké, kteří jsou opuštěni.

Když na našem internetovém serveru *Res Claritatis*, z něhož se vyvinul *RC Monitor*, uveřejňujeme zprávy o pronásledování křesťanů, připojujeme zpravidla kresbičku sepjatých rukou, jež otevírá modlitbu za celý svět: prosíme Pána, aby odvrátil nemoci, zahnal hlad, otevřel žaláře, rozvázal pouta, putujícím dopřál bezpečný návrat. Je to modlitba z Velkého Pátku, ale mnohdy se nám připomíná právě o Vánocích, jež si spojujeme s přirozenou radostí a veselím, a přitom je mnozí musí slavit v době zá-

mutku a nedostatku.

Snad bychom se proto měli modlit za to, aby těm, jimž je přirozená radost vzdálena, dopřál Pán o Vánocích radost nadpřirozenou, aby si i v úzkosti a ne-

dotatku dokázali opakovat: „Na den narození Páně radují se všichni andělé, a zpívají s plesáním slávu Jedinému Bohu: Panna Boha zrodila...“

Michaela Freiová

ZPRÁVY

Papež hodnotí svou cestu do Turecka

3. prosince hovořil papež — poprvé od svého návratu z Turecka — v poledne k poutníkům na svatopetrském náměstí.

Poděkoval všem, kdo se modlili za jeho cestu, a vyjádřil naději, že tato cesta „přinese dobré plody pro upřímnou spolupráci mezi Kristovými učedníky a pro dialog s věřícími muslimy“. Poděkoval i organizátorům cesty, tureckým úřadům a přátelskému tureckému lidu.

Papež vzpomněl s láskou a uznáním na „milovanou katolickou komunitu, která žije na turecké půdě v podmínkách, jež jsou často těžké“. „Je to malícké stádo, bohaté nadšením a vírou, jež, abych tak řekl, žije stále a intenzivně adventní zkušeností a jehož oporou je naděje,“ řekl papež.

O své cestě promluvil papež už v sobotu 2. prosince večer, kdy kázal při prvních adventních nešporách ve svatopetrské bazilice. Řekl: „Mír je cíl, po němž lidstvo touží. Pro věřící je mír jedním z nejkrásnějších jmen Božích, jemuž musejí všechny jeho děti porozumět, jak jsem řekl při své pouti do Turecka.“

Ve středu 6. prosince pak papež při poledním Andělu Páně znovu obsáhle poděkoval všem, kdo měli na jeho

cestě podíl a pak dodal: „Když se vrátím k vizi, kterou předkládá konstituce 2. Vatikánského koncilu *Lumen gentium* (čl. 14–16), řekl bych, že poslání této cesty se uskutečnilo 'v soustředných kružích'. V tom vnitřním Petřův následovník utvrzuje víru katolických věřících, v druhém, středním, se setkává s dalšími křesťany, a ve třetím oslovuje nekřesťany a celé lidstvo.“

Závěrem papež řekl, že se vrátil do Vatikánu s duchem plným vděčnosti Bohu a upřímnou úctou k tureckému národu. „Kéž všemohoucí a milosrdný Bůh pomůže tureckému lidu, jeho politickým vůdcům a reprezentantům náboženství, společně vybudovat mírovou budoucnost tak, aby se Turecko stalo mostem přátelství a bratrské spolupráce mezi Východem a Západem.“

„Modleme se také, aby na přímluvu Nejsvětější Panny Marie učinil Duch svatý tuto apoštolskou cestu plodnou a povzbudil všude na světě misií Církve, založené Kristem proto, aby všem národům hlásala evangelium pravdy, míru a lásky,“ uzavřel papež.

Zenit

Setkání Benedikta XVI. s cařihradským patriarchou

Cařihradský patriarcha Bartolomaios I. přivítal papeže slovy „Milovaný bratře, vítěj“. 29. listopadu se papež zúčastnil slavnosti doxologie v patriarchově rezidenci ve Fanaru. 30. listopadu se zúčastnil slavnostní liturgie v cařihradské katedrále svatého Jiří a vyměnil si s patriarchou polibek míru.

Papež a patriarcha vydali společně prohlášení, v němž vyzývají k dialogu a k lásce, jak si to žádají výzvy dnešní doby. Oba církevní představitelé zde nejprve vzpomínají na předchozí kroky na cestě k jednotě, především setkání papeže Pavla VI. a patriarchy Athenagorase, kteří „ukázali světu nutnost jednoty a vytyčili jisté cesty, jak jí dosáhnout skrze dialog, modlitbu a denní život církve“. Poté poukázali na úkol, který přináší dnešní doba a kterému musí církev čelit společně: hlásání evangelia v sekularizovaném světě.

Oba také v deklaraci potvrzují shodný pozitivní názor na „proces, který vedl k utvoření Evropské unie“, a zmiňují s tím související lidská práva, na která by nikdo z účastníků evropské integrace neměl zapomínat: náboženskou svobodu a ochranu menšin se všemi jejich kulturními tradicemi. Mezi úkoly, ke kterým je církev povolána, pak papež

i patriarcha jmenují boj s chudobou, válkami a terorismem, vykořisťováním chudých, imigrantů, žen a dětí. Dosvědčují: „Katolíci i pravoslavní jsou povoláni pracovat společně na prosazování respektu k právům každého člověka, stvořeného k obrazu a podobě Boží, a podporovat ekonomický, sociální i kulturní rozvoj.“ Společně také odsuzují zabíjení nevinných lidí v Božím jménu.

Za zájem obou církví jmenují oba představitelé také mír na Blízkém východě, „kde náš Pán žil, trpěl, zemřel a znovu vstal, a kde po staletí žil velký zástup našich křesťanských bratří“. Papež i patriarcha doufají, že v této oblasti bude znovu nastolen mír a respekt k druhým lidem, národům i náboženstvím, která tam žijí. V tomto zájmu také obě církve podporují „skutečný a poctivý mezináboženský dialog, bojující se všemi formami násilí a diskriminace“.

Konečně oba varují před nebezpečími, která lidstvu i celému stvoření přináší „ekonomický a technologický pokrok, který nezná své limity“. Chránit stvoření a zanechat budoucím generacím takový svět, ve kterém budou moci žít, prohlašují za další společné úsilí.

Zenit, Radio Vaticana

Ukrajinský kardinál o křesťanských kořenech Evropy

Kardinál Lubomyr Husar, hlava ukrajinské řecko-katolické církve, prohlásil při návštěvě Bruselu, že křesťanství je vazbou mezi Ukrajinou a Evropskou unií. „Chceme se připojit k EU, protože máme se zbytkem Evropy společné křesťanské kořeny,“ řekl.

Kardinál vzpomněl hořké zkušenosti své země s nacismem a komunismem a dodal: „Z našich dějin je jasné, že základem státu musí být spravedlnost: ta musí být také základem Evropy.“

Kardinál Husar přijel do Bruselu na setkání, jež připomnělo ukrajinský „holodomor“ v letech 1932 — 1933, při němž zemřelo hladu asi 10 milionů lidí.

CNS

Vrátí se Hagia Sofia křesťanům?

Angeliki Papagika, křesťanka z Řeka, zahájila internetovou petici za navrácení chrámu Hagia Sofia křesťanům. Chce sesbírat milion podpisů, jež hodlá předat Evropskému parlamentu. V petici se žádá, aby se navrácení chrámu křesťanům stalo podmínkou členství Turecka v Evropské unii: chrám je totiž zneužíván jako muzeum.

„Je to ostuda a nedostatek úcty k náboženství a k Bohu, když se ze svatého místa dělá turistické centrum,“ řekla paní Papagika a dodala: „Copak by řekli muslimové, kdyby se některé z jejich svatých míst změnilo na muzeum pro turisty?“

K petici se lze připojit na na adrese <http://www.hagiasophiablog.com>.

KATH.NET

Německo: Adventní reflexe

Farnost svatého Ludvíka ve Špýru přišla s iniciativou „adventní pauzy“, čtvrt hodiny rozjímání a modlitby od 12.15 do 12.30. Koná se od 4. do 23. prosince. „Pauzu“ organizují evangelikální a katolické komunity. Jejím smyslem je patřičná příprava na Vánoce v jinak hektické době.

Podobné iniciativy se objevují i v dalších německých městech.

SIR

ZPRÁVY

Překlad slov *pro multis*

Kardinál Arinze zaslal předsedům biskupských konferencí dopis s oficiálním prohlášením Vatikánu, podle něhož se slova *pro multis* v eucharistické modlitbě mají napříště překládat pouze slovy „za mnohé“, nikoli „za všechny“, jak to bylo v řadě jazyků zavedeno. V zemích, kde je to třeba, se má změna v misálech provést do dvou let.

Dopis připomíná, že užití slov „za všechny“ nijak nezpochybňuje platnost mše svaté. Formulace „za všechny“ nepochybně odpovídá korektní interpretaci Pá-

nova úmyslu, vyjádřeného v textu. Je dogmatem katolické víry, že Kristus zemřel na kříži za všechny lidi (srv. Jan 11,52; 2 Kor 5,14-15; Tit 2,11; 1 Jan 2,2)“, píše kardinál Arinze.

Pro výraz „za mnohé“ mluví jeho užití v synoptických evangeliích, jeho trvalé užívání v římském ritu, i skutečnost, že anafory východních obřadů používají odpovídající výrazy. Výraz „za všechny“ je spíše katechetickým výkladem; je ovšem nebezpečí, že navodí představu jakési „automatické“ spásy všech.

Poslední útoky na organizované náboženství

Agentura *Zenit* přinesla komentář P. Johna Flynna k požadavku zpěváka Eltona Johna, aby bylo zakázáno organizované náboženství, který zveřejnil list *Observer*. Stárnoucí hvězdě pop-music vadí především, jak se náboženství staví k homosexualitě.

Podobně jako Elton John se vyslovují i jiné celebrity. Také vydavatelský průmysl vygeneroval v poslední době řadu protináboženských knih; některé z nich jsou finančně úspěšné.

Britský spisovatel Richard Dawkins publikoval knihu „Podvod s Bohem“ („The God Delusion“). Dawkins také ohlásil, že založí nadaci, jež bude podporovat uveřejňování vzdělávacích materiálů pro školy.

Verbista P. Vincent Twomey, emerit-

ní moralista na koleji svatého Patrika v irském Maynoothu, uveřejnil své hodnocení veřejné debaty na téma „Je náboženství brzdou pokroku?“ — P. Twomey napsal do *Irish Times*: „Když nechám stranou děsnou vulgarity některých studentských spíků, tak mě nejvíc šokovala zjevná neznalost řečníků o tom, co je náboženství obecně a katolicismus a křesťanství konkrétně.“

Příliš mnoho věcí se podle P. Twomeyho dnes považuje za samozřejmé: vzdělání, nemocnice, samotný pojem lidské osoby, rozdíl mezi posvátným a sekulárním — a přitom to vše vděčí za svůj vznik křesťanské inspiraci. „Kulturní amnézie je nebezpečná pro každou společnost,“ řekl P. Twomey.

Advent prozářený Příběhem narození

„Příběh Narození“ — tak se v překladu může jmenovat film „The Nativity Story“, který měl světovou premiéru večer 26. listopadu v aule Pavla VI. ve Vatikánu. Film americké režisérky Catherine Hardwicke a scenáristy Mikea Riche barvitě, s hlubokým vhledem i historickou věrností líčí na základě Lukášova a Matoušova evangelia příběh o Ježíšově příchodu na svět skrze nazaretskou pannu Mirjam, kterou hraje šestnáctiletá Australanka Keisha Castel-Hughes. Premiéry se zúčastnilo asi 7 000 diváků, kteří film ocenili bouřlivými ovacemi. Kardinál státní sekretář Tarcisio Bertone označil dílo s vánoční tematikou jako „skvělý film, věrně odpovídající evangeliím“. Arcibiskup John Foley, předseda Papežské rady pro sdělovací prostředky, ve svém proslovu k filmu řekl, že „zobrazuje podstatu křesťanské víry vzhledem k tajemství vtělení Krista a patří

do ikonografické tradice umělců všech dob, jež zobrazili Mariino mateřství“. Papež Benedikt XVI. se představení nezúčastnil vzhledem ke svým přípravám na cestu do Malé Asie (dnešní Turecko), kde několik dnů na to sloužil mši svatou před domem, který podle tradice byl domovem Panny Marie.

Výtěžek z premiérové projekce je věnován na vybudování školy v izraelské galilejské vesnici Mugar, kde žijí společně křesťané, muslimové a drúzové. Film začnou uvádět nejprve kina v USA a Itálii, a to od 1. prosince.

Na přípravách filmové premiéry „The Nativity Story“ se podílela Papežská rada pro kulturu, Papežská rada pro sdělovací prostředky, Papežská rada *Cor Unum*, Vatikánská filmotéka a Vikariát města Vatikán ve spolupráci s nadací *Pro Musica* a Posvátné umění.

Radio Vaticana

Brazílie: Katolická pediatrička zachraňuje děti

Americká *University of Notre Dame* udělila cenu brazilské pediatričce Zildě Arns Neumannové za její sedmadvacitiletou práci v brazilském veřejném zdravotnictví, díky níž poklesla novorozenecká a kojenecká úmrtnost mezi nejhudšími. Dr. Neumannová založila organizaci *Pastorace dětí*, která podporuje víru i zdravotnické znalosti se zvláštním důrazem na rodinu.

Zdravotnická technika, jež zachraňuje životy, v Brazílii je, říká dr. Neumannová. „Ale vláda nemá kapacitu tuto techniku integrovat — tu má katolická církev, která pomáhá nejenom zdraví, ale i srdci rodiny.“ Práce *Pastorace dětí* stojí na práci dobrovolníků, převážně žen, z nichž každá má na starost 13 rodin, jež denně navštěvuje.

V první obci, kde *Pastorace dětí* začínala, byla v polovině osmdesátých let úmrtnost na 127%, po roce klesla o 100% a dnes činí jen 15%. Dr. Neumannová pochází ze 13 dětí, z toho čtyři jsou dnes řeholníky včetně jejího bratra kardinála Arse, který byl arcibiskupem v Sao Paulu. Je přesvědčena, že cestou k jejímu celoživotnímu dílu je její víra.

CNS

Austrálie: Znesvěcení Bible

Dva muslimští žáci byli vyloučeni z islámské školy v Melbourne za močení a plivání na Bibli a její pálení. Incident rozhněval pedagogy Islámské akademie v East Prestonu, kteří vyzvali vysoce postaveného imáma, aby 650 žákům vysvětlil, že Bibli a křesťanství je třeba respektovat. Učitelé akademie také zaslali petici řediteli Shaheem Douthie, v níž vyjádřili „vážné obavy“ z toho, že škola „vštěpuje nenávist a radikální postoje k nemuslimům“, a to včetně nemuslimských učitelů.

Ředitel Douthie, jehož škola dostává každý rok od státu a z federálních fondů 3,9 milionů dolarů, řekl, že on i školní komunita jsou znesvěcením Bible zhrozeni, že první dva chlapce vyloučil a třetího suspendoval. „Bible je pro nemuslimy i muslimy důležitou knihou a měla by být všemi náboženstvími považována za svatou,“ napsal ředitel, který neví, že chlapci jsou si vědomi významu svého činu. Aby zajistil, že k tomu nedojde znovu, povolal imáma Omara Haouliho z mešity v Newportu, aby řekl studentům, že Bible je svatou knihou. „Moje lekce pro ně byla o respektu k sousedům a respektu ke všem náboženstvím,“ řekl Haouli.

news.com.au

ZPRÁVY

K mediální kampani kolem spolupráce několika kněží s StB

Královéhradecký biskup Dominik Duka požádal v pátek 1. 12. 2006 redakci Lidových novin o zveřejnění jeho reakce na článek s názvem „Církev se brání pravdě“ z 30. 11. 2006. Autorem článku je Bob Flieder. Ten obviňuje biskupa Duku a arcibiskupa Graubnera, že „do poslední chvíle“ hájili sekretáře ČBK Simandla. Biskupa Duku označuje za „advokáta církevních estébáků“.

Odpověď biskupa Duky

Vážená redakce,

dovolte, abych reagoval na nepravdivý a zkreslující článek pana Boba Fliedra: *Církev se brání pravdě* v LN dne 30. 11. 2006.

Snaha soustavně označovat římskokatolickou církev a některé její duchovní jako spolupracovníky komunistického režimu s neochotou vyrovnat se s minulostí je hrubou pomluvou. Okamžitě po 17. listopadu 1989 dochází k velkým personálním změnám v rozmístění duchovenstva, k faktickému zrušení kolaborantské organizace *Pacem in terris* a postupnému ustanovení episkopátu. Bezesporu nebylo v tomto bouřlivém období možné znát všechny peripetie konspirační sítě, kterou nastolila komunistická strana okolo i uvnitř církve. Na začátku 90. let se na Velehradě konala kající pouť biskupů a kněží, která byla vyznáním a prosbou o odpuštění pro ty, kteří selhali a ublížili druhým. V době, kdy vyšel lustrační zákon, biskupové a řeholní představení po vnitřní dohodě v rámci ČBK vedli osobní rozhovory s jednotlivými členy uvedenými v seznamech StB, které měly ozřejmit formu spolupráce a vyvodit případné důsledky (odchod z funkce, přeložení a pod.). Po čase se ovšem začaly objevovat různé části svazků jednotlivých osob, s kterými manipulovali často anonymní aktivisté a upozorňovali, varovali a vyhrožovali určitými skandály. Neexistoval však žádný legální přístup tyto kauzy ověřovat. Případ bývalého generálního sekretáře ČBK byl podobného ražení. Pokud mám přijmout tvrzení o „másle na hlavě“, je pravdou, že jsem doporučil jmenovaného do této funkce na základě jeho žádosti, s kterou se na mne obrátil v roce 1993 na husovském sympoziu v Bayreuthu v SRN, kde byl pracovníkem apoštolské nunciatury v Bonnu. Jevil se mi po odborné stránce kompetentním a skutečně mě nenapadlo, jakými životními peripetiemi prošel. Za přímou pomluvu však považuji tvrzení v uvedeném článku LN o dokumentu plenárního sněmu Putování církve českými dějinami, který nemá nic společné-

Foto: Marie Zimmermannová, diecezniek.cz

ho s otázkou kolaborace církve se státní bezpečností. Jedná se o dokument, který měl ve zkratce přiblížit dějiny katolicismu v českých zemích. Tento dokument byl vypracován skupinou odborníků historiků z různých konfesí a při projednávání jak na sněmu, tak na plenárním zasedání ČBK bylo rozhodnuto jeho stažení a to z důvodů zkratkovitosti, která vždy může působit zkresleně. Nebylo v něm též dostatečně zhodnoceno stanovisko v otázce husitství, pobělohorského období a 19. a 20. století. Vzhledem k tomu, že účastníci plenárního sněmu nejsou většinou odborní historici, byl tento dokument vyřazen z jednání plenárního sněmu. Zůstává pravdou, že jsem byl hlavním odpůrcem zmíněného dokumentu. Výsledek rozhodování však závisel na svobodném hlasování většiny plenárního zasedání ČBK. V současné době na tomto tématu pracuje odborná komise v rámci ČBK.

Pravděpodobně však pan Flieder myslí na požadavek několika členů plenárního sněmu, kteří požadovali prohlášení k probíranému bolestnému problému spolupracovníků StB z řad duchovních.

Na tento požadavek jsem vystoupil s odmítavým sdělením, neboť církev se k tomuto problému vyjádřila kající pouťí na Velehradě a výše zmíněnými rozhovory s uvedenými spolupracovníky StB. Mé tvrzení vycházelo z toho, že pouhé seznamy, které máme k dispozici, nejsou dostatečným materiálem pro řešení uvedeného problému. Pokud však někdo předloží konkrétní dokumenty, které usvědčí osoby uvedené v seznamech o jejich činnosti proti církvi a proti jednotlivým osobám, pak považuji za nutné, aby byly tyto případy řešeny cestou občanských soudů. Tento můj postoj slyšeli účastníci plenárního sněmu a je též zaznamenán v agendě sněmu. Označení „advokát církevních estébáků“ považuji za urážku i za nepravdivé tvrzení. Autor by si měl odpovědět, o kom vlastně mluví. Zná jména „církevních estébáků“? Závěr: „proč to dělá?“... mi připomíná články jistého pana Kojzara z Rudého práva v době Charty 77. Považuji za nutné, aby se pan Flieder omluvil a ve svých člancích a úvahách respektoval etický kodex žurnalisty.

Mons. Dominik Duka OP

ZPRÁVY

K mediální kampani okolo spolupráce několika kněží s StB, resp. k Fliedrovu článku se vyjádřil i olomoucký arcibiskup Jan Graubner.

Kdo je bez hříchu

ať hodí kamenem, učí Kristus. LN se rozhodly kamenovat církev kvůli kněžím, kteří se namočili do spolupráce s StB. Nevím, jestli jsou bez hříchu, já se na kamenování druhých necítím. Jako biskup jsem byl samozřejmě postaven před situaci, kterou je třeba řešit, a jednal jsem. Dovolte uvést aspoň některé kauzy.

Snažil jsem se zjistit, jak to bylo s naším knězem, který za komunismu zemřel v Bratislavě, a jsem přesvědčen, že ho zavraždili. S výsledkem vyšetřování mě přijeli osobně seznámit pracovníci Generální prokuratury z Bratislavy. S tlustým spisem v ruce mě přesvědčovali, že jejich zkoumání potvrdilo, že dotyčný kněz spáchal sebevraždu, jak se uvádělo hned po smrti (krkolomně mi vysvětlovali, jak si mohl podřezanou rukou podřezávat druhou), a že byl namočen do práce StB, takže jeho jméno stejně neočistím. Ti pracovníci působili na prokuraturu už za totality. Mělo smysl hledat dál?

Kvůli jinému knězi mě navštěvovali vyšetřovatelé, abych jej přesvědčil, ať začne StB, která jej při vyšetřování psychicky týrala a poškodila jeho zdraví. Kněz se třásl jen při zmínce o tom, co prožil, a odmítal nové vyšetřování. Nakonec svolil. Spor vyhrál, ale jeho zdraví znovu utrpělo.

Jiný byl psychicky slabší, podlehl nátlaku StB a začal spolupracovat. Když chtěl vycouvat, strašili ho, že jej může přejet auto a nikdo nic nedokáže. Ze

strachu došel k závěru, že se StB zbaví jen tehdy, když jej přestanou potřebovat, když přestane být knězem, a tak si vymyslel, že ztratil víru a proto nemůže být dále knězem. Následovalo víc než dvacet let vnitřního utrpení a k veřejné službě se do dneška nevrátil.

Byli i jiní, kteří se na mou výzvu postavili a činili pokání, přijali přeložení na jiná místa. Někteří toho nebyli schopni, ale většina z nich z důvodu věku přestala sloužit či zemřela. K posuzování problému je však třeba na druhé straně brát v úvahu, že někteří sice nespolupracovali, ale ze strachu byli ve svém poslání tak pasivní, že vlastně plnili zadání komunistické strany, aniž by se dostali do nějakých seznamů. Jiní byli aktivní nejen ve veřejné pastoraci, ale i v ilegální činnosti, a najdeme je na seznamech spolupracovníků. O tajné činnosti však nevyzradili nic.

Není pravda, co stále opakují některé sdělovací prostředky, že se církev tímto problémem nechce zabývat. Biskupská konference velmi brzy po převratu vyzvala k pokání za kněžské viny a spolupliviny v uplynulých čtyřiceti letech a už 26. 9. 1990 na Velehradě slavnou bohoslužbou vyvrcholilo smírné třídní za účasti biskupů a velkého množství kněží. Co je odevzdáno Božímu milosrdenství a odpuštěno, s tím není potřeba se stále zdržovat. Je třeba pracovat pro Boží království. Nebo má zase někdo zájem, abychom neměli čas na budování církve?

Mons. Jan Graubner

Nutné rozlišení

V mediální kampani kolem vztahů katolického kléru a Státní bezpečnosti se hovoří o vině, morálce, dobrém jménu Církve a podobných pojmech. Domnívám se, že se tak míchají dohromady dvě věci, které jsou zásadně odlišné.

Na jedné straně jsou případy kněží resp. seminaristů, kteří se tak či onak zapletli, někteří se i zlomili. Pouze v této souvislosti lze po mém soudu hovořit o event. „selhání kněze“ a vážít individuální vinu nebo nevinu. Ti, kdo při svěcení počítali s tím, že budou tak či onak spolupracovat s StB, přijímali svátost kněžství sice svatokrátězně, ale platně. V jejich farnosti se platně celebruje, platně proměňuje a platně podává Tělo Páně.

Na druhé straně ale existuje skupina lidí, kteří se nejprve stali spolupracovníky, resp. zaměstnanci Státní bezpečnosti, a teprve pak byli nasazeni do Církve za účelem subverze, šíření dezinformací a získávání informací. Při jejich svěcení patrně chyběl jeden z konstitutivních prvků, bez nichž není možné udělení svátosti: úmysl svěcenice. O platnosti jejich svěcení lze tedy pochybovat, a taková pochybnost se nás jako jejich možných farníků osobně týká. Rozhodovat o jednotlivých případech musejí samozřejmě odborníci, především církevní právníci, ale odmítat tento problém nelze.

Michaela Freiová

Je to zajímavé

Drtivou většinu českých médií Církev prakticky vůbec nezajímá. Když už, tak jen coby podivná skupinka exotů, která nám bere katedrálu a trvá na různých nepochopitelných a zpátečnických zásadách. Pokud však jde o nějaký průšvih, média si ráda kopnou. Teď se zrovna jeden takový průšvih objevil — případ kněze a bývalého agenta StB Františka Holečka. A najednou mají média velké obavy o morální čistotu Církve. Pravděpodobně přitom netuší, že svými články spíše než informování veřejnosti a hledání pravdy slouží nejrůznějším vnitrocírkevním bojům. Materiály o Holečkově spolupráci totiž zveřejnili na svých webových strán-

kách nejprve čeští lefěbvristé (Kněžské bratrstvo sv. Pia X.), které Holeček kritizoval.

A pak už se přidaly *Lidové noviny*, mírně řečeno Církvi také nikdy příliš nakloněné. Nejde přitom ani tak o samotného Holečka, jeho spolupráce s StB je skutečně ostudná a odsouzeníhodná. Jde o to, že Holeček se stává jen jakýmsi bičem v ruce těch, kdo čekají na každou příležitost kopnout si do Církve. U Holečka to totiž nekončí. Vždy se vytáhne i spolupráce biskupa Lobkowicze a obviní se celá hierarchie, že s problémem kněží — agentů nic nedělá. Samozřejmě o osudu někdejších církevních tajemníků nebo někdejších estébáků se nepíše. Ti mohou v klidu užívat svých vysokých duchodů.

Zkušenost Církve s médii obecně není

příliš dobrá. V ateistické společnosti je i většina novinářů ateisty. Církve a víra jim nic neříkají, je to pro ně cizí, nepochopitelná instituce. A podle toho píšou. Podobně píše i těch pár (velmi liberálních) katolíků, pravidelně otiskovaných coby experti na otázky Církve. To má za následek jistou opatrnost a uzavřenost církevních hodnostářů a jejich neochotu komentovat konkrétní kauzy. A to zase vede k tomu, že je Církev označována jako „tajemný hrad v Karpatech“, který nekomunikuje, nedává rozhovory, nezdívá telefonů... (tyto výtky jsme mohli číst a slyšet i během poslední kauzy). Kruh vzájemného nepochopení se tak uzavírá.

Matyáš Zrno

KOMENTÁŘE

Ecclesia Mater

V bardském museu v Tunisu je mozaika ze IV. století po Kristu, na níž křesťan nemůže popatřit bez pohnutí. V levé části představuje kresba předsíní a sloupoví jedné z konstantinských basilik. A kratičký nápis nabízí naší úvaze tato dvě nevyčerpatelná slova: *Ecclesia Mater*.

Čtvrté století! Čas velkých bojů nebyl uzavřen. Svět se ještě definitivně nerozhodl mezi Pantheonem s mnohonásobnými kouzly a revolucí Boha živého. Konstantin již dobře rozpoznal nesmírnou historickou údálost, již byl příchod křesťanství a jeho působnost v římském vesmíru; ale zvraty stále ještě byly možné, vzpomeňme Juliana Apostaty. Ostatně ty hrozby, jež visely nad křesťanskými obcemi, nebyly než aspektem nekonečně širší a obecnější hrozby, jejíž vzrůstající závaží celý svět Vlčice počínal na sobě pociťovat. Imperium bylo plno úzkosti čím dále větší, celého svazku nejasných obav a nejistot, jejichž znamením byla politická anarchie, náboženský neklid a barbarské nebezpečí. A právě v tomto ohroženém světě, v tomto truchlivém křesťanství, musíme slyšet, jak jsou pronášena s uklidňující sladkostí modlitby tato dvě slova útěchy.

Mnoho staletí uplynulo, časy a říše, okolnosti, všechno, zdá se, se změnilo. A přece v pohybu dějů a ne-

jistot lidských jedna skutečnost přetrvala, jen ona, přes všechnu vrtkavost dějin, a pro miliony lidí naší doby objevuje se stejně jako pro věřící onoho hrdinského věku ve věčných přívlastcích mateřství. A náš slovník, i pod rutinou zvyku, uchovává stopu živých skutečností této věrnosti. Dva tisíce let nedokázaly zbavit smyslu to výrazné oslovení, které synové Matky užívali mezi sebou již na úsvitu svých dějin, v primitivních obcích Petra, Pavla, Jakuba a Štěpána: Bratři! I nejnepoučenější z křesťanů ví temně, že slovo „syn Církve“, jímž on sám se označuje, vyjadřuje jinou příslušnost, než jakou přičítáme lidským sdružením a stranám, souhlas velmi rozdílný od toho, který pocítujeme k filosofiím a systémům. A jméno Toho, který našim smrtelným očím shrnuje a ztělesňuje Církev — Otec — zda to není ozvěna téhož synovského citu a naprosté důvěry, jež africký nápis vyjádřil před šestnácti sty lety?

Matko Církvi, neznámá, pomlouvaná, zrazovaná i těmi, kdo vděčí Tvému učení za důstojnost člověka, Tvá úloha se objevuje nejzřejměji. Říkali o ní, že umírá, že už není, že byla odklizená s nejstaršími cetskami minulosti; pořadatelé světa pro ni nenechávali žádného místa. Ale stačí, aby lidstvo pocítilo povolovat osud ve svých

základech a perspektivy se hned ustalují ve své pravdivosti a je možno vidět, že ona je vždy zde, na svém místě, „město postavené na hoře a které je vidět všude“. Když je civilizace ohrožena, když člověk odkrývá před sebou a v sobě propasti, které sám otevřel, tž výkřik uniká s jeho rtů jako za bouřlivé noci: „Zachraň nás, neboť hyneme!“

Ale ona, Matka, jest tu. A obracejíc se k těm, kteří po léta se tváří, jako by ji neznali, dívá se na ně s nekonečným soucitem a šeptá: „Co záleží na tom, že vy jste byli daleko ode mne, když já jsem byla s vámi?“

A takto jako za prvotního času, kdy Kříž dobýval svět, Církev, Matka Církev, z hlubin svého mateřství nabízí lidem XX. století to, co od ní chtěli už lidé IV. století, v předvečer velkých převratů a odpoutaných barbarství. Tváří v tvář světu, který pochybuje o všem a především o sobě, jenž neví, jaký smysl dát životu, který se mu rozmihá, který mu prchá, ona sama působí dojmem, že ví přesně, kam jde, a že má, vysoko nade všemi sociálními a politickými záměry, které jsou jí podkládány, jistotu nedotknutelné pravdy.

Henri Daniel-Rops

Přeložil Ivan Slavík

Převzato ze čtrnáctideníku Vyšehrad

Vánoce 1947

Foto: archte

KOMENTÁŘE

Morálka — domácí fronta boje proti terorismu

Jsou tomu už dva roky, co americký časopis *Christianity Today* přinesl článek Charlese Colsona, který označuje dnešní spory o morálce za domácí frontu boje proti terorismu. Říká se v něm, že islámští militanti jsou motivováni hněvem na západní dekadenci. I když se na ní běžní Američané nepodílejí, píše Colson, tolerují svinstvo v televizi, pornografii na internetu a dovolují zabíjet nenarozené děti: „Když přinášíme do Iráku svobodu, musí to být svoboda natolik atraktivní, že osloví i ostatní muslimské země,“ uzavírá Colson.

Také my jsme v podobné situaci. I naši vojáci působí např. v úspěšné misi do Afganistánu, kde pomáhají nastolit svobodu a demokracii. Věříme, že to této zemi postupně přinese i hospodářskou prosperitu a že se zde podaří nastolit vládu zákona. Jak se to ale srovnává s mravním klimatem v naší vlastní zemi, která — na rozdíl od islámských zemí — odmítá děti, chce usmrcovat staré a nemocné lidi, toleruje agresivitu a sprostotu ve veřejném projevu?

S řadou těchto problémů bojují občanští aktivisté, zejména křesťané, a jejich nezměrné úsilí přináší jisté plody (vzpomeňme na úspěšný závěr kampaně proti násilí v televizi, kterou odstartovalo hnutí „Modlitby matek“). Tím spíše k nim nesmějí mlčet politici, kteří mají daleko více možností mluvit a jednat na veřejnosti. To platí zejména o politických konzervativních.

V dnešní době si evropská konzervativní pravice hledá svá politická témata. Mohou tato témata být zásadně jiná než v Americe, kde se soustřeďují okolo ochrany života a obrany rodiny? Domnívám se, že nikoli, a to z toho prostého důvodu, že my konzervativci jsme si tato témata nevybrali.

Je to naopak liberální levice, resp. její radikální křídlo, jež je tvrdě nastoluje cestou dokumentů mezinárodních organizací, především OSN a Evropské unie. Spor, kterému někteří říkají „kulturní válka“, začal zpochybňováním pojmů, jejichž obsah byl staletí pevně dán: a v tomto sporu jsou konzervativci stále ještě v obraně, i když v některých zemích — a nejen nutně v USA — zaznamenávají úspěchy.

Konzervativci chtějí a mají chránit historicky prověřené hodnoty. Tomu čelí liberálové tvrzením, že konzervativci prosazují hlavně zákazy. To je ale obrá-

Foto: Ondřej Běsperát, Aktuálně.cz

cená perspektiva: říká-li konzervativec „nepřipustíme zlo“, je to proto, že někdo jiný ohrožuje dobro. Konzervatismus není o zákazech: je o vzájemnosti, odpovědnosti a vstřícnosti lidí, kteří jsou na sebe odkázáni a nechtějí svou vzájemnou odpovědnost složit na stát.

Říká-li konzervativec „nepřipustíme zlo“, je to proto, že někdo jiný ohrožuje dobro. Konzervatismus není o zákazech: je o vzájemnosti, odpovědnosti a vstřícnosti lidí, kteří jsou na sebe odkázáni a nechtějí svou vzájemnou odpovědnost složit na stát.

Proto konzervativci zdůrazňují nejen solidaritu, ale zejména subsidiaritu. Chtějí obnovit prostor především pro odpovědnost rodiny a obce.

Jsou to naopak liberálové, kteří v dnešní době rozšiřují oblast zákazů. V řadě liberálních zemí, např. v Kanadě a ve Švédsku, jsou lidé trestáni za vyjádření názoru na homosexuální chování.

Některé kanadské náboženské organizace byly předvolány pro tribunál pro lidská práva, protože odmítly poskytnout své vlastní zařízení k oslavě svazku, jež jsou v rozporu s jejich vírou. V některých kanadských provinciích byli civilní úředníci pověřeni uzavíráním sňatků informování, že jejich přesvědčení není chráněno zákonem a jsou povinni „sňatky“ homosexuálů provádět. Kanadská federální vláda připouští, že skupiny, které nepřijmou změněnou definici manželství, ztratí daňově zvýhodněné postavení charit.

Ano, uznávám, že ne všechno, co je mravně špatné, musí být zakázáno zákonem. Co ale především nesmí být zakázáno zákonem, je právo člověka mít názor na to, co je dobré a co je zlé, a tento názor vyjádřit.

Toto právo na vyjádření názoru je dnes stále více zpochybňováno a tak se zdá, že jsme to stále více my, konzervativci, kdo se cítí odpovědný za lidskou svobodu.

JUDr. Ing. Jiří Karas
Autor je bývalý poslanec.

NA ZÁVĚR

Pozor na neúčelný klerikalismus

Nevím, kdo je M. P. z Prahy, jehož vyjádření mě zaujala v č. 17 a 18, ale vím toto: je to pán nebo paní s bystrým rozumem a statečným srdcem. Byl jsem velice potěšen hlasem, který jmenuje věci jejích pravým jménem.

Náš náboženský život, myslím veřejnost katolickou, upadá. Příčiny jsou čtyři:

1. Naše duchovenstvo se omezuje na pouhé opakování známých skutečností a nijak se nesnaží o poučování věřících. To, že umřeme, to víme všichni. Že se střídají svátky, to víme také, ale kde je nějaké slovo, které by povzbuzovalo nás katolíky k srdečné vzájemnosti?

2. Je tu další slabost našeho veřejného katolického života. Naši katolíci totiž nemají žádné příležitosti k bližšímu seznámení a k pěstování přátelského soužití. Katolíci v cizině mají různé kluby, zájmové činnosti, které jsou velice prospěšné. Tak si například vzpomínám: že

jsem v roce 1946 — 1947 hrál korespondenční šach se soupeřem z Holandska v zápase našeho družstva se šachisty holandských katolíků — esperantistů. Jistě, že i u nás by se našlo více odvětví zájmové činnosti, kde by se sdružování katolíků uplatnilo.

3. Ano, i u nás se může stát, že se sejde několik katolíků, ale než by se dohodli na nějaké zájmové činnosti, tak se tam objeví horlivý věřící, který z družné zábavy udělá náboženskou událost, ne-li přímo jakýsi druh pobožnosti. Nic proti zbožnosti, ale Kristus řekl, že sobota je pro člověka a ne člověk pro sobotu. Náboženství je pro naši potřebu a my lidé bychom neměli být pouhými nástroji náboženství.

4. Chybí nám srdečné a účinné katolické společenství, neboť dnes být katolíkem v zemích Koruny české znamená být osamělým poutníkem, ne-li vůbec opuštěným člověkem.

M. P. z Prahy má v každé své úvaze pravdu.

Dr. Jiří Kubelka, Praha

Zvažujme fakta

V posledním čísle *RC Monitoru* se rozvinula diskuze, ve které se mnozí čtenáři stavěli kriticky ke KDU-ČSL. Zazněl dokonce hlas, že je lépe volit ODS, než KDU. Jaký je mezi těmito stranami rozdíl, nám dokumentují tato fakta:

Při hlasování ve sněmovně o zákonech — Smlouva s Vatikánem, Protipotratový zákon, Církevní zákon, Eutanazie, Výzkum na embryích, zákon o registrovaném partnerství, hlasovali poslanci KDU-ČSL naprosto jednotně v souladu se stanoviskem a potřebami církve, poslanci ODS shodně s KSČM a ČSSD naprosto opačně.

Křesťanský volič by měl zvažovat tato fakta a neunášet se nevhodně řečenými slovy některého z politiků KDU-ČSL. Ještě více zarážející je však skutečnost, že řada věřících volila KSČM a ČSSD, teda strany, které jsou programově proticírkevně laděny.

PaedDr. Karel Kotyza, Prostějov

Liturgická čtení

17. 12. Neděle	Sof 3,14–18a, Iz 12, Flp 4,4–7, Lk 3,10–18 <i>3. neděle adventní</i>	21. 12. Čtvrtek	Pis 2,8–14, Žl 33, Lk 1,39–45 <i>sv. Petr Kanisius</i>
18. 12. Pondělí	Jer 23,5–8, Žl 72, Mt 1,18–24 <i>sv. Rufus a Zosim</i>	22. 12. Pátek	1 Sam 1,24–28, 1 Sam 2, Lk 1,46–56 <i>sv. Františka Xav. Cabrini</i>
19. 12. Úterý	Sd 13,2–7,24–25a, Žl 71, Lk 1,5–25 <i>sv. Anastáz I.</i>	23. 12. Sobota	Mal 3,1–4,23–24, Žl 25, Lk 1,57–66 <i>sv. Jan Kentský</i>
20. 12. Středa	Iz 7,10–14, Žl 24, Lk 1,26–38 <i>sv. Dominik ze Sila</i>		
24. 12. Neděle	Mich 5,1–4a, Žl 80, Zd 10,5–10, Lk 1,39–45 <i>4. neděle adventní</i>	28. 12. Čtvrtek	1 Jan 1,5–2,2, Žl 124, Mt 2,13–18 <i>sv. Mlád'átka Betlémská</i>
25. 12. Pondělí	Iz 9,1–3,5–6, Žl 96, Tit 2,11–14, Lk 2,1–14 <i>Slaonost Narození Páně</i>	29. 12. Pátek	1 Jan 2,3–11, Žl 96, Lk 2,22–35 <i>sv. Tomáš Becket</i>
26. 12. Úterý	Sk 6,8–10;7,54–60, Žl 31, Mt 10,17–22 <i>sv. Štěpán</i>	30. 12. Sobota	1 Jan 2,12–17, Žl 96, Lk 2,36–40 <i>sv. Evžen</i>
27. 12. Středa	1 Jan 1,1–4, Žl 97, Jan 20,2–8 <i>sv. Jan Evangelista</i>		

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.